

מנהיג ומשורר

מאת מאיר יערי

בן-גוריון סיים את שיחותיו עם מפלגות הפועלים ולא פסח גם על המפלגות האחרות שבקואליציה הקיימת. אף מפלגות הפועלים אחת לא נתנה יד להצעתו להקים "חזית חרית" שמטרתה המוצהרת היא להתייגבר על התפצלות כיתתית, ומשמעותה האמיתית — היא ההצעה הנדיבה שיש כינון המפלגות הללו להיבצע על-ידי מפלגתו של בן-גוריון. מבין אלה שבן-גוריון בא אתם בדברים לא נמצא איש שלא הגיב מתוך מורת-רוח על שוט האיום, שהניף מנהיג מפא"י. הוא איים עליו ועל שאר מפלגות הפועלים, שאינן שוחות, כי שיטת הבחירות האזרחיות, האנטי-דמוקרטיות, תנוגד על אפן החמתי, אם רק ישיג רוב לכך, כלומר, אם יסכימו לכך הציונים הכלליים. גם במאמר שנתפרסם ב"דבר" ב-14 בינואר בשם "שיחות עם הציר", בורר, הוא מביע את תקוותו, כי בעזרתה הנאמנה של המדינה, כולמורה בעזרת ההתנגשות המשותפת של מפא"י והציונים הכלליים בחופש הבחירות הדמוקרטיות עוד בכנסת זאת, ההתפצלות הפרועה והממארת תגוז עם תיקון משטר הבחירות וגם שני הפלגים (כלומר: מפ"ם ואח"ע מ. י.) יבואו על תיקונם" את מאמרו מסיים המתבר לאמור: "לפי שעה הם יוכר לים לכל היותר להימנע. אין ביכולתם, לאשרם ולאשרו, למנוע מעשים שיש לעשותם, גם במדינה וגם בעמ"י.

לפי שעה זאת הוא נחמתו ה"חיה וחה אושרו של ד. בן-גוריון, שאת המעשה המפורא שהוא מבקש לעשותו אף, לפי דעתו, ביכולתו למנוע. אם רק רוקח יסכים לכך, יוכל הוא להשליט את "המעשים שיש לעשותם במדינה ובעמ" על אפנו וחי מתנו בעזרת שותף נאמן, כבר סר לין להצלת העם והמדינה מידי ברלי גם כמובן.

זה הוא אופיו של השיחות של בן-גוריון ויגיל עם מנהיגי מפלגות הפועלים וזה גם תוכנו של הסיכום שלו שהובא כאמור בגליון ערב-שבת "דבר". בצד הסיכום של המנהיג מובא "הטור השביעי" של המשורר, שכולו שבח והודיה לאותו החוזה בע"רבה, בבירוף לעג וקלס לכל הבא לקטרע עליו. מעל מחלצות מנהיגו מסיר המשורר כל רוב, ואילו את מבקריו של המנהיג מעפר הוא בעפר ואף גרוע מזה — בלשון הרחוקה מלוחית בלתי-מפלגתית. ואילו פירי טיה איננה כתוספת קישוט מובאה באותו עמוד של "דבר" תמונה מעט של הקרקוריסט שהפעם במקום מק"ר ירקטורה הביא אפוחיאווה של איש שדוהיבוקר, אשר קילו כמובן הוא קול קורא במדבר, עיניו הרואות בפרוס עונת הבחירות הופעל ב"עתון הס"י חדרות" מנגנון-התעמולה של מפא"י על אביוויו האקסטיביים ביותר, ולא יחסר בו דבר. באחת — העונה היא חילה, וכיצד אומרים: מתחיל להיות שבת.

איפה ואיפה

ד. בן-גוריון גיחל שיחות עם נציגי גים של מפלגות הפועלים החלוציות. מי שז"ממה מוחק הוא בסיכומו את מצירי אות של מפלגות הללו, עוד בטרם הסכימו להיבצע על-ידי מפא"י. הני כאילו אינן קיימות עוד. מרבבות חב"ד מפ"ם מותר הוא להלטיה את הקיבוץ דארצי בלבד. להשלמת התמונה הוא מחייה את העבר, שעליו התגברו זה כבר ומנסה לעורר רושם, כאילו עדיין צמרכת פרישתם של עשרות ואילו מאות אנשי סנה. הוא מתעלם ביודעים מן האינפורמאציה שקיבל מאתו. נוח לו לשכוח, כי הקיבוץ הארצי על שלושה-עשר אלף חבריו, המוחה גם אחרי הפילוג, מיעוט בקרב מפ"ם ואילו רוב חברי המפלגה, מפורזים במאה טיפפים ויותר — בערים, במר-שנות, במעברות ובמושבים. הוא יודע היטב, כי סנה ומק"י נעקרו מתוכנו ללא שיוור. אך האיש השונא מפלגי חיות ולכו נתון רק לעיקר, כעדות כשוררו של המנהיג, טורח ויהימה להחיות את הדחליל הסנהיאטי בקרב הקיבוץ הארצי ולהעלותו מתהום-ה"ה" שיהיה האיש הנמים משדה-בוקר אי צנו שוכח לחזור בסיכומו על הסיפור שאנחנו ואנשי אח"ע התנגדו להקמת מדינת-ישראל. אין הוא מוצא ענייה, ואולי אינו מוצא אין בנפשו, להכחיש את טענתו העניינית, כי כמובן כמורה דלגלו בתקופה שבזן שתי מלחמות עולם בשוויץ פוליטי בין שני הע"מים ובפתרון דו-לאומי, ושכמונו כבר הם לחמנו על כינון מדינת ישראל הקראת כ"ש בנובמבר וגם לאתר ה"ה ארץ הנה. ההבדל בינינו הוא רק בכך, שלמען בחירות וגירוי יצרים, אין מנהיג מפא"י הושש לירוק לתוך הבאר ממנה שטה והשקה לחסידיו בצבו, ואילו אנו אין אנו נתפסים לשיקול דמאיזג וכהתנפה ליצר ואין אנו מתכחשים לעקרונות אחות-עמים ולמאמצים להגיע לפתרון האנטאגוניזם בין שני העמים בארץ בדרך של הסכס-שלום.

טור סנה היתה לנו חולשה וכי נתנו לפחות עצמנו במשך שנים. ותוך כדי כך הוא מהתל ומגלה לנו, כי אחר דתו היתה נתונה בימי מיבתן אלה דווקא לחתך ולמדינת ההוא. בקיצור גדולים חקרילב של משורר — ומי יבין!

והנה ראה זה פלא: אף אותו סבא-שלייריב, וכמרו בשעתו רחמי והוא לא נרתע אפילו בפולמוסו הארסי נגד הקיבוץ הארצי ואף נגדי מלהר קיע את "ישולם" של אנשי סנה מהמשקים. אמנם לא תמיד וכמרו רחמי על אותו האיש. מספר אחר "במאמר" הקיסרוג הנ"ל מספר הוא כי לאחר פיצוץ-מלון "המלך-דוד" הוא סבא-שלייריב ושכמותו — מיהרו "לב" של" את ד"ר סנה ולהרחיקו מהנהג הלה הציונית ומתפקידיו בהגנה. ה" מומחים להתיישבות ולקיבוץ נוסח שדה-בוקר סבורים, כנראה, כי הא נשים שהשקפותיהם פוטלות אותם מלשאת באחריות בהגנה ובהנהגת היישוב, מותרים לחיות בקולקטיב, שכל חייו מבטאים אחריות הדתית להגש" מל החוון ואחריות לבטחוננו של היישוב והגנתו. קשה, אפוא, להשתהר רר מן הרושם, כי המשורר נתפס לאותה נוסקנות כפולה שלה נודקת בפולמוסו סבא-שלייריב, וכי למה מר

הר היה לאיש שדה-בוקר כראש ההגנה הציונית להאמין במשך שנים לאותו הדוקטור הצעיר ולמה מותר היה לבן-גוריון לגלות לב פתי ולה" טיה על האיש הזה את התפקיד הזה על והאחראי ביותר, את התפקיד שמילאהו בשעתו, למשל, איש כאלהו גולומוב ז"ל. אלא שמושום-מה, בתור קף חירותו הפיוטית, מוצא המשורר טעם בכך להעלות את מנהיגו לרמת צדיק תמים, אשר האמין בתובל"ב באותו דוקטור משך שנים, עד שהמ" ציאות סתחה על פניו, ואילו את בע"י "לב-הפתח" מקרב מפ"ם, שנתנו ארשי למי שהיה ראש ההגנה, מ. סנה, עד אשר נתגלתה דבריו — אותם מנסה המשורר לבנות ולהציג כפוחים וכנערים. ולא עוד אלא שאין הוא מחביש לזכות את הדוקטור הלו במחמאה "כאדם מבוגר בין גמולים מחבל"...

דבר והיפוכו בקנה אחד

צר לי לומר, כי לפי טעמי, המי שורר נתן אלהמין, בבואו לשרת את מנהיגו, עושה את שירתו למין הלל גדול כלפי המנהיג וכתב-פלסטר כלפי יריביו. ואחרי ככלות-הכל עלול משר ררנו להיכשל בכל סיפור-המעשה, בשל נסיונו להעלות בנהג-אחד דבר והי" מוכי, שכן, אין שמץ של אמת בכל אותו סיפור, כאילו גילינו טבלנות ואור-ריות כלפי הדוקטור סנה והוספ" נו להחזיק את חשבוננו פתוח משנת ברה לנו מנימתו הבוגדנית, כשם שמאידך אין שמץ של אמת בהיפוכו שלדברי: "למי שהרנו להגיק את העער מידי אחרי השיחה עם ד. בן-גוריון.

ד. בן-גוריון עצמו יודע לספר לאי פעם, כי יש תחום אחד בארץ, ששם אין ממהרים להקים לו שער-יכבוד כל אימת שירצה ואין הוא רשאי שם להשמיע ככל העולה על דוחו. כאיש מפא"י הוא לא ייתנה במרחביה מיתר זכויות מרששאי ליהנות איש מפ"ם למשל בדגניה א. למה בכל-זאת קר דמנו בברכה את יוומתו של ב.ג. והקבלנו העצם ברצון את פניו במר הבינה? משום שהרועי, כי ברצונו לשוחח אתנו על-אודות אחריותו המ" שותפת לעתיד המדינה, קידמנו את בואו אלינו בברכה, משום שהדלת שלנו פתוחה לכל איש שירצה לדון אתנו על אחריותו המשותפת לגורל העם, להחשך קיבוץ-החלוציות. לתנו עת הפועלים, למדינת ישראל ולקיום השלום.

זה לנו עשרות שנים, שהננו מנהיגים לים משארומתן עם מנהיגה של מפא"י ועם הנהגת מפא"י והנני נוסכם לעצמי ללא כל היסוס, כי אנו מצדנו לא החצנו שום סיכוי לקידום שותפות אמת בין הכוחות החלוציים בצירוף הפועלים. הנני רשאי לסכם לעצמי בלב שקט ובוטח, שלא אנו האשם, אם השותפות הזאת לא קמה. בה הפג" שות עם מפא"י אופיין מחמיר והולך וסיכויי הסכסם פוחתים והולכים, הרי אשר מציעים לנו פנס-הפנס על אלה הלבביות, שננלה את מידת האחריות לעם ולמדינה על-ידי נכונותנו להתי

הכל ולהיבלע. הבלתי-מפלגתיים הללו על מנהיגיהם ומשורריהם לא יעלו-על הדעת להוקיע כסקטאניס את בארי כוח ההון הספסרי, את מקפאי שכר הפועלים ואת ממשירי רוחי המנצלים. העמדת תנאים פרוגרמטיים, ושלטון ניים על-ידי האדונים רוקח וברגשטיין ואפילו על-ידי מפלגה כה גדולה במפ" לגת הפרוגרסיביים, נראית להם כל גיטימית ביותר. כבדלנים וכנונעי מפ" לגתיות ממארת מוכתמים על-ידי אלה הרואים בחופש המלחמה המעמדית, במשטר חלוצי פרוגרסיבי, באי-התלות מדינית ובעצמאות לכלית ופוליטית — תנאים מינימאליים לשותפות-אמת בין מפלגות הפועלים חלוציות. כנהוג במקר רים כאלה, המפלגה המפלגתית-ביותר, האינטרסנטית-ביותר, הנהנית ביותר מלשטון והמעניקה ביותר לאלה החו" סים בצילה, זו היודעת להרחיק ול" הפחיד, להחזיק ואפילו לרדוף את כל המעין להמרות פיה — דווקא המפ" לגה הזאת מוחזקת במי המשורר למפלגת "הבלתי-מפלגתיים" ואילו ה" איש, שאין שני לו בארץ לאירגונה של מערכת-בחירות, הופך לאיש המר" חיק עצמו מכל חכסים והנהגה בקלות כבהמורות. ככה יוצא לו למשורר שבשדה-בוקר מהלך. על-יחלוד חוזה תמים הנודף על צווארו על-ידינו ואילו במרחביה או בנגבה מהלכים חכסים" גים כיתתיים, שטופי אינטרסנטיות צרת-מוחית, שאין להם בעולמם שום דאגה אחרת, אלא להשמיק, להחשיד להכתים.

אשליה שהכרה נפוצה

באלה הימים נודמן לי לשוחח עם איש מפא"י. הוא שאל אותי מה טעם מיהרנו כל-כך להגיף את השער, עניתי לו: אין אני סבור כי הפרשה נסתיימה. מאז קום המדינה חזר ונש" גה המסיון של מפא"י, עם בן-גוריון בראשה, לכבוש לעצמה רוב יציב במ" דינה. עד כה סבור הייתי, כי הרוב היציב במדינה דרוש למפא"י, כדי להבטיח לעצמה שלטון-יחיד במדינה. אך בזמן האחרון נאלץ אני לתקן גריסה זו. הננו נוכחים לדעת, כי הרוב היציב דרוש למפא"י מצד אחד כדי להיפטר אחת-לחמדי משותפים-לאחד ריות מקרב ציבור הפועלים, ומן הצד השני — כדי לכונן משטר דו-מפלגתי, המיוסד על קואליציה בין הריפורמיים ובין הריאקציה. אף-על-פי-כן, אין כמונו מוכנים לגלות אור-אפיים. אי ננו המסיון של מפא"י, עם הסיכוי של חזית מאוחדת בין מפלגות הפועלים חלוציות על בסיס של שותפות-אמת והס" כם פרוגרמטיים, הוספתי ואמרת לי איש שיחי, כי מפלגתו ניסתה כמה פעמים לכבוש לעצמה את הרוב היציב במ" דינה, אך כל מאמציה עלו בתוהו. לא הועיל מסע-הנצחון של ד. בן-גוריון עם שובו מאמריקה, משבא לבשר את תוכניתו "המיליארד" הידועה. אחר-ה"ר עש וההמולה ומסע-המשיח על פני המעברות, וכתה מפא"י בשני אחוזים נוספים בכנסת, ושוב נשרתה במיעוט.

על אף כל נסיונותיה להורידו מן הבמה הציונית ולרשת אותנו וליה" קף לנציגות המדינית היחידה של מומד-הפועלים — נשארה מפא"י במ" עוט, והיא זכתה ברוב א"דוק יחד אתנו יחד עם שאר מפלגות הפועלים החלוציות. עכשיו מנסה מפא"י, בעד רת הריאקציה, לשים עניבת-חוק על צווארי שאר הכוחות הדמוקראטיים במדינה. נקוה, שהנסיון הזה אף הוא יעלה בתוהו. מפא"י מפחדת אפילו את השותף-המתחרה שלה. גם "הש" יוגים הכלליים" יודעים לעשות חשבון ומסתבר להם, כי לשם סיכוי לרשת כמה מפלגות בעל-ביתיות ולהגיע אי פעם להגה השלטון, צריכים הם ביג" תיים לסלול דרך לרוב של מפא"י ולזכות בשותפות בשלטון בקמתנת-חסד. — וסיכוי זה כנראה איננו קוסם להם ביותר. נקוה, כי תוכנית-השתל-טות זו תסוכל על-ידי כל המפלגות ביישוב, בלי יוצא-מהכלל. ומי שיתן יד — יהיה מי שיהיה — לעצור את המסע האנטי-דמוקראטי הזה — תבוא עליו ברכה. ברכה, דרושות לה למ" פא"י — הוספתי — עוד כמה אכז בות, כדי שסוף-סוף תודקק להגמוניה פועלית אמיתית, המתגלמת בחזית מאוחדת של מפלגות הפועלים החלוציות על יסוד הסכם פרוגרמטיים ובי ראש קואליציה מתקומת.

איש-שיחי, כמובן, לא נשאר אייב לי תשובה, והוא החזיר לי כגמולי וענה, כי דווקא למפ"ם נחוצות עוד כמה מפלגות, כדי שהיא תחחר סוף-

סוף על החלום להיות אלטרנאטיבה למפא"י ולרשת אותה. השיבות לו על כך, שהוא וחבריו שוגים כנראה בהשליה, כי עם הפילוג נגורנו לנו וכי הזעזוע הקונקרטיו זהה הוא בבחינת גורל שאין ממנו מנוס. ואילו אנחנו לבנו סמוך ובטוח, כי כשלון קונקרטיו, בעוד אשר מפ"ם ושלי-חוחה בלתי-קונקרטיויים, הרי הם הכ" רת מבחינה היסטורית.

אלטרנאטיבה וחזית מאוחדת

בדיון-השבון שלו לפני מסע-הבח"ר רות של מפא"י ספר בן-גוריון בשמי שני דברים, אחד מהם הוא מוויקי, והשני — בלתי-מדויק בהחלט, נכון, שהודעת לבן-גוריון, כי נחושה ה" לשתנו להמשיך אחר הפילוג בשליחו" הנו ההיסטורית משום שאינו יצור קונקרטיו. אך אין זה לגמרי מדויק, שדחינו את הצעת "החזית החל" צית" מטעם היותנו אלטרנאטיבה למ" פא"י. אכן, הננו מייצגים אלטרנאטיבה מהפכנית מול הקו הרפורמיסטי ונאבקים על הגשמת-ביחיים יום-יום, אך תוך היאבקות זו אין אנו פוס" קים, בדומה לשאר מפלגות מהפכניות, ללחום על חזית-מאוחדת של מפלגות הפועלים לשם מיצוי הסולידאריות המ" עמידות והבטחת ההגמוניה של תגר עת-הפועלים בעם ובמדינה. יתר-על" כן, כבר-הודרך שעלינו לעבור בשנים אלה של מסה ומיבתן מחייבת שות" פות-אמת של כל הכוחות החלוציים בעם, ללא הבדל השקפות-עולמ, ב" תנאי שותפות זו חושנת על משטר חלוצי פרוגרסיבי, על גייטראליזצ" בוי רה הבינלאומית ועל עצמאות מכללית ופוליטית.

את העקרונות הללו לשותפות-אמת בין מפלגות הפועלים החלוציות ה" קיע בן-גוריון כ"נוסחות עקרות". הוא קבע, כי הנוסחות העקרות" ה" חילו לנו מפלות בעבר והוא אף ני" בא לנו מפלות בעתיד. בשיתחנו במר" הבניה שאלתי את האיש המנבא לנו מפלות לרוב, האם אין הוא מוכן לחדות, כי הוא גוש את-השלטון ופרש לשדה-בוקר משום שבשיטתו וב" הנהגתו הוא הגיע לקיר אטום; כי הוא פרש לשדה-בוקר משום שתהליך קיבוץ-החלוציות נפסק, משום שהיסוד ההלוצי עורער, משום שתמדינה הגיעה לבידוד מאיים בוירה הבינלאומית, משום שהוקפא השכר והמשטר הטפ"ר לי של התפשרות שקית וסוציאליזת עם הבורגנות נתון אותותיו בכל אשר נפנה. על כך לא קיבלתי ממנו תשובה, ודברי אלה לא נזכרו בדיון-השבון שלו. ההלוצי שאלתי את האיש המנבא לנו כמיעוט גדול יותר במדינה נהנית מאימון ההמונים, ואילו למפ"ם, כמיר עוט קטן יותר, המבטא גם הוא עשרות אלפים חומכים ואוהדים — העם כב" יכול פונה-עורף.

חודשי ההכרעה המשמשים-נבואים, ולפני בחור בישראל נתייצב כולנו, מפא"י כאמור מנסה לברוח מפני משי פט העם ולהזדקק למשטר-בחירות אי-סידמוקראטי, כדי להפוך באופן שריר רוחי ומלאכותי את מעמדה כמיעוט לרוב. נקוה, כי נסיון זה יעלה בתור ה" אנו מלמקום מוכנים ומזומנים להזדקק מלכת-העם ולהכרעה ההמר" נים. אנו מאמינים בכך, שמפ"ם תצא מליבתני הבחירות מחושלת שבעתים ותמס" באימון של "החזית מאוחדת" הרואים במפ"ם את הערובה לסול" דאירות ולהגמוניה פועלית-חלוצית, שת הלוחמים הנאמנים למחר טוב יותר של הפועל, למישרר חלוצי, לאחתות עמים ולשלום.

עכשיו אין ד. בן-גוריון בוש להוי קיע את "עונת-המצת" של הכוחות החלוציים הללו בבואם לתבוע לעצמם חלק בהקמת המדינה ובצורה, אף המשורר של המנהיג לא מצא בכך טעם לפגם, וראה בזה תוס'לב מווקק מכל רבב של כיתתיות, כאשר בפרוס עונת-הבחירות ניסה מנהיג מפא"י לה" ציג כאויביו מדינת ישראל לתקומת ציה אלה שנטלו מקום בראש מלחמת השיחורו, את אנשי משמר-העמק ונג" בה, את מפקדי הפלמ"ח שתיו ככוב" שי חיפה, ירושלים, הנגב והגליל, באחת — את כל אלה שהמשורר ג" אלתרמן שר להם את שיריו-הנפלאים ביותר, וגר לי מאך, שהמשורר המ" צוין הזה מאלצני בזמן האחרון, כפעט בפעמי להתעלם מהחכיבה שכולנו רוח" שים שירתו, בראותו את כשרונו המבורך מגויס לצורכי-השעה, הבלתי-מפלגתיים" של שדה-בקר; כשם שצ"ר לי על שלא ניתן אף אחרי רשמתי הסיכום של ד. בן-גוריון להמשיך את שיחתי אותו באותה האווירה החברית ששררה בגישתנו במרחביה.

שרחי אין לך דבר אנטי-דמוקראטי מאותו מסע-ההשמצה נגד מפלגות ר" מפלגתיות המהלך עכשיו על-פני הא" רץ.

גם ג. אלתרמן יוצא לגייס את דעת-הקהל בשביל "החזית החלוצית" של הבלתי-מפלגתי משדה-בוקר. לח" זית הזאת נתון הוא ארשי מראש. אמנם המשורר הוא נוטל לעצמו את הפריבילגיה המפוקפקת לעסוק ספר לטיקה תוך שמיטת אחריות להגדרות ולעובדות. כי הנה התוכני דברי הע" רצה על הטורה והמאמנות לעקרונות של איש שדה-בוקר ותוך כדי הוקעת הסקטאניס, שהעניו מטרב לתוכניתו החדשה-הישנה ולהתחלל מרצונם הטוב — משהו הוא להשתמש מאחרות ישרה לדברי עצמו ומשמע את הח" רוחים האופייניים הבאים: "איני יוד" רש כלא לגויי / את גופו של סירוב ואת עצם דחית / הצעת "החזית"...

לא חדרתי לכני / ולפנים של שיחות ולא לי בהן יד" אנו נמצאים איפוא, למיזם, כי לא זו בלבד שאנשי המשרד מתחייב לגופם של עניינים, אלא אף במה שנאמר מסכים לגוף העניינים אין הוא מוחיב לדקדק, כך לעניינים טוען הוא בחרוזיו, כי בשביל הדוק-